

Remissvar

Yttrande över remittering av betänkande från utredningen Effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg (SOU 2025:120)

Näringslivets Transportråd har beretts möjlighet att yttra sig över betänkande från utredningen Effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg (SOU 2025:120).

Näringslivets Transportråd är en branschorganisation för transportköpare. Medlemmar är cirka 40 industri- och handelsföretag samt deras branschorganisationer i Sverige. Organisationens huvudmän är Skogsindustrierna, Svensk Handel och Teknikföretagen. Flera medlemsföretag är stora transportköpare.

Näringslivets Transportråds yttrande

Näringslivets Transportråd välkomnar utredningens förslag om alternativ organisering och genomförande. Riksrevisionen har konstaterat att det har skett omfattande kostnadsökningar mellan de senaste nationella trafikslagsövergripande planerna för transportinfrastrukturen.¹ Samtidigt är behovet av både ny infrastruktur, men framför allt underhåll av befintlig infrastruktur, akut. I detta läge är alla åtgärder för att öka effektiviteten i byggande och underhåll av infrastruktur ytterst angelägna. Som utredningen visar har införandet av *Nye Veier* i Norge² lett till anmärkningsvärt lägre kostnader³, i enlighet med syftet med dess införande. Sett till att kommande nationell plan är historisk i dess omfattning, och Regeringens fokus är på ”mer infrastruktur för pengarna³” är utredningens förslag ett välkommet verktyg för att få bukt med de skenande kostnader som Riksrevisionen pekat på. Regeringen har uttryckt att ”det är av stor vikt att de medel staten tilldelar infrastrukturuområdet används effektivt och på bästa sätt. Arbetet med att verka för ökad produktivitet och innovation i

¹ <https://www.riksrevisionen.se/granskningar/granskningsrapporter/2021/kostnadskontroll-i-infrastrukturinvesteringar.html>

² Se s. 73 <https://www.regeringen.se/contentassets/7fbefb36c9d6428f97eda6f850d6e35c/effektivare-organisering-och-genomforande-av-statlig-vag-och-jarnvag-sou-2025120/>

³ Se <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/10/vagen-till-en-palitlig-transportinfrastruktur-presenteras-i-historisk-satsning/>

anläggningsbranschen bör intensifieras och regeringen fortsätter att arbeta med frågor som gäller effektivitet och god kostnadskontroll⁴. Den nationella planens omfattande ram gör det än mer angeläget att säkerställa att mesta möjliga nytta skapas, och utredningens förslag är ett verktyg som kan bidra i rätt riktning.

Infrastrukturministern har vid lanseringen av regeringens godstransportstrategi påpekat att ”vårt välstånd vilar på ett konkurrenskraftigt näringsliv. Utan konkurrenskraftiga företag får olika delar av landet, såväl städer, tätorter som landsbygder svårare att utvecklas. Vi behöver ett väl fungerande transportsystem som gör effektiva, intermodala och robusta godstransporter möjliga och som samtidigt underlättar transportsektorns klimatomställning. Det gynnar näringslivet och bidrar till regional utveckling och landsbygdsutveckling i hela landet”. I linje med detta anser Näringslivets Transportråd vid val av objekt bör sådana som ökar näringslivets konkurrenskraft prioriteras.

Det är även viktigt med samverkan mellan Trafikverket och det tänkta bolaget, så att effektivitetsvinster som uppstår till följd av innovation och förbättringar även kommer Trafikverkets egen verksamhet till nytta.

Avseende OPS-lösningar anser vi att tillgänglighetsbaserade ersättningsmodeller är att föredra. Den tunga basindustrin är viktig för Sveriges BNP men påverkas av långa transportavstånd. Nya infrastruktursatsningar bör därför bidra till kostnadseffektivitet för exporten. Brukaravgifter bör undvikas eller tillämpas med stor försiktighet. Om avgifter bedöms nödvändiga kan det accepteras om det finns avgiftsfria alternativ och om den avgiftsbelagda infrastrukturen ger betydande tids- eller drivmedelsbesparingar för näringslivet, tex genom att näringslivet kan lasta mer på varje transport.

NÄRINGSLIVETS TRANSPORTRÅD

Ted Lundström
Ordförande

Johan Dufva
Verksamhetsansvarig

⁴ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/10/vagen-till-en-palitlig-transportinfrastruktur-presenteras-i-historisk-satsning/>